

 ÖSTHAMMARS KOMMUN – EN DEL AV ROSLAGEN	Dokumenttyp: Bilaga 1, SN § 23/2018		
	Riktlinje		
Socialförvaltningens ledningssystem	Titel:		
	Riktlinjer för handläggning enligt socialtjänstlagen inom vård och omsorg		
Granskad av:	Fastställd av:	Fastställd datum:	Reviderad datum:
VoO ledningsgrupp	Socialnämnden	2018-02-28	

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	2
2	Syfte	2
3	Krav och lagtext	2
4	Omfattning/Avgränsning.....	5
5	Inriktning / Målsättning / Områden.....	6
5.1	Tidsbegränsning av beslut	8
5.2	Tillfällig utökning.....	8
5.3	Skälig levnadsnivå.....	9
6	Biståndsbedömda insatser	9
6.1	Hemtjänst.....	9
6.1.1	Service.....	9
6.1.2	Personlig omvårdnad.....	11
6.1.3	Matdistribution	12
6.1.4	Nattillsyn	12
6.2	Boendestöd	12
6.3	Boende	12
6.3.1	Korttidsplats	12
6.3.2	Korttidsplats med regelbunden vistelse.....	12
6.3.3	Särskilt boende	12
6.3.4	Serviceägenhet	13
6.4	Trygghetslarm.....	13
6.5	Övriga insatser	13
6.5.1	Avlösning	13
6.5.2	Ledsagning	13
6.5.3	Dagverksamhet för personer med demenssjukdom	14
6.5.4	Kontaktperson	14
6.5.5	Landsbygdsfärdtjänst	14
	Bilagor.....	14

1 Inledning

För äldreomsorgen finns en nationell värdegrund antagen. Värdegrunden bygger på att socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att äldre får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande 5 kap. 4 § socialtjänstlagen (SoL). Socialnämnden har tagit fram en lokal värdegrund som innefattar att verksamhetens kontakter med den enskilde ska kännetecknas av *trygghet, meningsfullhet och värdighet*. Med trygghet menas att personalens förhållningssätt ska skapa tillit och förtroende samt att insatserna ska vara av god kvalitet. Information från verksamheten ska vara lättillgänglig, tydlig och lätt att förstå. Med meningsfullhet avses att den enskilde ska känna sig delaktig i planeringen och att insatserna i möjligaste mån utformas efter den enskildes vilja, förmåga och integritet. Med värdighet avses att få ett gott bemötande i kontakten med verksamheten och att få möjlighet att vara delaktig i planeringen av stödinsatser. Verksamheten ska bedrivas i enlighet med gällande lagstiftning, rådande riktlinjer och handlingsprogram för att främja en rättssäker handläggning.

2 Syfte

Syftet med riktlinjerna är att säkerställa att handläggningen av ansökningar om bistånd enligt SoL och utförandet av beviljade insatser görs rättsäkert, effektivt och likvärdigt. Riktlinjerna utgör ingen ram för vad den enskilde kan ansöka om utan ska vara en vägledning i handläggningen av ärenden och i genomförandet av beviljade insatser.

3 Krav och lagtext

Rätten till insatser

Bistånd är ett samlingsbegrepp för de stöd- och hjälpinsatser som samhället kan erbjuda. Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har enligt 4 kap 1 § SoL rätt till bistånd för sin livsföring. Genom biståndet ska den enskilde tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet ska utformas så att det stärker den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv.

Stöd till anhöriga

I handläggningen ska anhörigas situation särskilt beaktas. Enligt SoL ska anhöriga som vårdar eller stödjer närstående som är långvarig sjuk, äldre eller har funktionsnedsättningar erbjudas stöd. Stödet kan utformas på olika sätt och kan vara riktat till den som vårdas men som också kan utgöra stöd till den anhöriga. Det ska i utredningen framgå på vilket sätt en anhörigs behov tillgodosätts eller hur hänsyn tagits till anhörigs behov. Anhöriga kan själva alltid ansöka om insatser enligt 4 kap. 1 § SoL.

Lex Sarah

Enligt bestämmelserna om lex Sarah i SoL ska

- anställda genast rapportera missförhållanden och påtagliga risker för missförhållanden till den som bedriver verksamheten
- den som bedriver verksamheten utreda och avhjälpa eller undanröja det rapporterade missförhållandet utan dröjsmål
- den som bedriver verksamheten, om det visar sig att missförhållandet är allvarligt, snarast anmäla det till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Socialnämndens beslutade riktlinje för lex Sarah ska följas.

Våld i nära relationer

Socialnämndens beslutade riktlinje för handläggning av ärenden gällande våld i nära relationer ska följas.

Barnperspektiv

I ärenden där barn är inblandade ska särskilt barns bästa beaktas och verksamheten ska följa FN:s barnkonvention. Minderåriga barns inställning ska så långt som möjligt klarläggas och hänsyn ska tas till barnets vilja utifrån dess ålder och mognad. Barnets önskemål och synpunkter ska begäras in genom samtal med barnet eller dess vårdnadshavare och handläggaren ska alltid träffa barnet. Barnet ska ges information om vad som händer och varför, så att situationen upplevs trygg.

Jämställdhetsperspektiv

Vård och omsorg ska beakta att kvinnor och män ska ha lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter inom livets alla områden. Kommunens strategi för jämställdhetsintegrering ska följas.

Företrädare för den enskilde

Vid handläggning av ärenden som gäller vuxna är det den enskilde som företräder sig själv om det inte finns någon annan som har uppdrag som god man, förvaltare eller har fullmakt.

Dokumentation vid handläggning och genomförande

I handläggningen av ett ärende ska beslut, åtgärder, faktiska omständigheter och händelser av betydelse dokumenteras. Vid genomförande av insatser ska dokumentation göras löpande. Dokumentationen ska utformas med respekt för den enskildes integritet. Dokumentationen ska utformas så att den enskildes vilja och önskemål framkommer tydligt både i handläggning och i genomförande. Beskrivningen av den enskildes förhållanden ska göras sakligt och objektivt. Den enskilde ska hållas underrättad om den löpande dokumentation som förs och om andra dokument som rör denne. Dokumentation ska kunna läsas av den enskilde. Om den enskilde i fråga anser att någon uppgift i dokumentationen är oriktig ska detta antecknas.

Handlingar som rör den enskildas förhållanden ska förvaras så att obehöriga inte får tillgång till dem. Handlingar som avser enskilda som är eller har varit aktuella för utredning eller insats ska hållas samman i en personakt. När ett ärende avslutas sker gallring i enlighet med aktuell lagstiftning och utifrån socialnämnden fastställda dokumenthanteringsplan.

Val av utförare

Östhammars kommun har infört eget val inom hemtjänst enligt lagen om valfrihetssystem. Det innebär att den enskilde har möjlighet att välja utförare av sina beviljade hemtjänstinsatser under förutsättning att utföraren har godkänts av nämnden. Biståndshandläggaren är skyldig att informera om möjligheten att välja utförare.

Privata utförare väljer i vilka geografiska områden de vill arbeta och kan ange ett kapacitetstak som innebär att man tar emot ett begränsat antal brukare.

Anhöriganställning

Särskilda riktlinjer för anhöriganställning finns. Det är utföraren som avgör utifrån kommunens riktlinjer om en anhörig kan anställas eller inte. Med anhörig menas främst make/maka, sambo, barn och syskon.

Avgifter

Avgifter tas ut efter särskild prövning enligt SoL och enligt regler som fastställs av kommunfullmäktige.

Ansökan om insatser i annan kommun

Ur kap. 2a § 8 och 9 SoL:

Den enskilde som önskar flytta till en annan kommun, får ansöka om insatser i den kommunen om den enskilde

1. till följd av hög ålder, funktionsnedsättning eller allvarlig sjukdom har ett varaktigt behov av omfattande vård- eller omsorgsinsatser och därför inte kan bosätta sig i den andra kommunen utan att de insatser som den enskilde behöver lämnas, eller
2. på grund av våld eller andra övergrepp behöver flytta till en annan kommun men inte kan göra det utan att de insatser som den enskilde behöver lämnas.

En sådan ansökan ska prövas som om den enskilde är bosatt i inflyttningskommunen.

Hushållsgemenskap

Vuxna personer som lever i hushållsgemenskap har ett gemensamt ansvar för praktiska sysslor i hemmet. Om fler personer delar hushåll förutsätts att de efter förmåga bidrar till skötseln av hushållet. Om fler personer delar hushåll men har behov av stöd med praktiska sysslor för hushållet bör samtliga personer i hushållet ansöka om stöd. I dessa fall ska biståndsbeslutet delas mellan personerna i hushållet. Kommunen ska inte överta någon parts ansvar för det gemensamma hushållet. Däremot bedöms inte personliga omvårdnadsbehov vara ett ansvar inom hushållsgemenskapen.

Om flera personer i en hushållsgemenskap har behov av trygghetslarm ska ett beslut för varje person fattas. Beslutet kan inte delas.

Vårdnadshavare

Vårdnadshavare till barn med funktionshinder har, liksom andra vårdnadshavare, ansvar enligt föräldrabalken för barnets personliga förhållanden och ska se till att barnets behov blir tillgodosedda. Det hjälpbehov och de insatser som går utöver vad som är normalt för ett barn i aktuell ålder utgör grunder för bedömningen av stödinsatser.

Parboende

Enligt SoL har par, som stadigvarande har bott tillsammans och båda uttrycker vilja att fortsätta bo tillsammans, rätt till detta även om endast ena parten har behov av att bo på särskilt boende. Den som är medboende har inte rätt till hjälp och stöd på boendet utan biståndsbeslut. Om den medboende ansöker och bedöms ha behov av insatser beviljas den enskilda hemtjänstinsatser. Parboende kan innebära att bo i en gemensam lägenhet eller i varsin lägenhet.

4 Omfattning/Avgränsning

Målgruppen för handläggning enligt SoL inom vård och omsorg är enskilda som är 18 år och äldre.

Samverkan

I handläggningen av ärenden gällande till exempel barn och unga, äldre med missbruksproblematik eller äldre med psykiska funktionsnedsättningar ska samverkan ske med socialförvaltningens individ- och familjeomsorg, skolan och regionen.

Avgränsning till hälso- och sjukvårdsinsatser

Åtgärder som utförs av legitimerad personal eller på delegering av vård och omsorgspersonalen betecknas som hälso- och sjukvård och kan inte vara omvårdnadsinsatser enligt SoL och omfattas därför inte av biståndsbeslut. Om ansvarig läkare eller legitimerad personal inom hälso- och sjukvården bedömer att hälso- och sjukvårdsuppgifter kan utföras

som egenvård kan insatser beviljas av biståndshandläggare som egenvård. Förutsättningen är att den enskilde klarar av att ta ansvar för uppgiften men behöver praktisk hjälp och att behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. För att kunna bevilja egenvård ska underlag i form av en bedömning från legitimerad personal inhämtas. Underlaget ska vara skriftligt. Det är den enskilde själv som ansöker om insatser enligt SoL om den enskilde behöver hjälp för att utföra egenvården. Om den enskilde får vänta på ett beslut ligger ansvaret för åtgärden kvar på hälso- och sjukvården.

Upphandlade servicetjänster

Vissa insatser har upphandlats utifrån sysselsättningsfrämjande krav. Det gäller städ, tvätt, inköp och matdistribution.

5 Inriktning / Målsättning / Områden

Hälsofrämjande och rehabiliterande förhållningssätt

Utredning, beslut och genomförandet av beviljade insatser ska genomsyras av ett förebyggande och hälsofrämjande arbetssätt. Det innebär bland annat att handläggaren i sin utredning ska utgå från den enskildes egna förmågor. Beslutet ska möjliggöra att genomförandet av insatser kan utformas så att den enskildes förmåga behålls eller utvecklas. Utföraren ansvarar för att insatserna utförs tillsammans med den enskilde utifrån dennes förutsättningar och förmågor. De insatser som beviljas ska så långt som möjligt utföras i den enskildes hem. Utföraren ska motivera den enskilde att göra egna val, behålla egna intressen och vanor samt att ta ansvar för sin vardag. Insatserna ska vara stödjande och utvecklande till sin karaktär.

God kvalitet

Handläggning av ärenden och genomförande av insatser ska vara av god kvalitet vilket innebär:

- en professionell och rättssäker bedömning baserad på den enskildes behov
- uppmärksamhet på behov av insatser som kan underlätta den dagliga livsföringen och ett värdigt liv
- information om vilka möjligheter till stöd och hjälp som finns att tillgå
- tydliga mål med beslutet och utförandet
- kontinuerliga uppföljningar av beslut och genomförande av insatser
- inflytande över insatsernas utformning och genomförande för den enskilde
- systematisk och strukturerad dokumentation vid uppföljning av beslut samt genomförande av insatser
- utgår från ett kunskapsbaserat och motiverande arbetssätt
- personal med relevant utbildning

Öppna insatser

Socialnämnden erbjuder öppna insatser det vill säga insatser som inte kräver biståndsbeslut. Öppna insatser som erbjuds är:

- stöd till anhöriga
- stöd och hjälp syn- och hörsel
- mötesplatsverksamhet
- kultur i vården samt
- uppsökande verksamhet i form av hälsofrämjande hembesök till medborgare över 80 år som inte har några beviljade biståndsinsatser

Behovsriktad och systematiskt arbetssätt

Handläggningen inom vård och omsorg ska utgå från ett behovsriktat och systematiskt arbetssätt. För att arbeta behovsriktat krävs att utredningen tydligt beskriver den enskildes behov innan handläggaren föreslår insatser till den enskilde. Behoven ska styra insatsen och inte tvärtom. Det finns inga begränsningar vad den enskilde kan ansöka om. Den enskilde har alltid rätt att få sin ansökan prövad utifrån sitt behov. Den enskildes egen uppfattning om sina hinder och möjligheter ska lyftas fram. Det är viktigt att vid beviljande av insatser att målen är tydliggjorda. De beslutade insatser ska tillgodose de klarlagda behoven med tränande/stödande insatser eller genom kompenserande insatser. Syftet med insatsen eller insatserna ska vara tydligt för den enskilde så att den enskilde vet vad denne kan förvänta sig av utförarna samt vad utförarna kan förvänta sig av den enskilde. Att syftet med insatserna är tydliga är även viktigt för att utförarna inte medverkar till att den enskilde blir mer hjälpberoende än vad som är nödvändigt samt för att kunna utföra insatserna med god kvalitet.

Individens behov i centrum (IBIC)

Vid utredning och bedömning av behov enligt SoL ska biståndshandläggaren tillämpa modellen IBIC oavsett ålder på den sökande. Även dokumentation vid genomförandet av beviljade insatser ska ske utifrån modellen. Utförarna ska dokumentera utifrån IBIC i genomförandeplan och i dokumentation kring ärenden.

Handlägningsprocess

Biståndshandläggarna ska utreda ansökningar utifrån socialstyrelsens utredningsmodell som ska användas i alla ärenden oavsett ålder. Vid ansökan om insats ska biståndshandläggaren göra en bedömning av den enskildes behov. I utredningen ska handläggaren utreda vilka behov som finns samt om de aktuella behoven kan tillgodoses genom den enskilde själv eller på annat sätt. Biståndshandläggarna ska i sin utredning samverka med arbetsterapeut, fysioterapeut och/eller annan legitimerad personal. En sammanvägd bedömning ska göras av behovet, de egna resurserna och omständigheterna i övrigt. Syftet med insatserna är att tillgodose de bedömda behoven. Behoven kan tillgodoses genom stödande/tränande insatser eller genom kompenserande insatser. Insatser kan inte beviljas mot den enskildes vilja.

Målformuleringar

Alla beslut ska ha ett tydligt mål och vara uppföljningsbara.

Genomförande

Hur insatser ska genomföras ska planeras tillsammans med den enskilde och dokumenteras i en genomförandeplan. Den enskilde ska, så långt det är möjligt, vara delaktig angående när och hur beviljade insatser ska utföras. En genomförandeplan ska vara upprättad inom 14 dagar efter att insatserna påbörjats och ska lämnas till biståndshandläggare. Inom hemtjänst och vård- och omsorgsboendena ska den enskilde även få en särskild utsedd personalkontakt i personalgruppen.

Utförarna ska löpande journalföra händelser gällande genomförda/ej genomförda insatser.

Följa upp genomförande

Utföraren ska fortlöpande följa upp utförda insatser och mål samt revidera genomförandeplan vid behov. Genomförandeplanen ska följas upp vid behov eller årligen. Vid förändrade behov hos den enskilde ska detta meddelas till biståndshandläggare. Ny ansökan ska göras om den enskilde önskar utökade insatser.

Följa upp resultat och kvalitet

Beslut om nya insatser ska följas upp inom två månader efter att insatserna startat. Uppföljning ska sedan göras årligen eller vid behov.

5.1 Tidsbegränsning av beslut

Tidsbegränsning av beslut om bistånd ska, av hänsyn till den enskildes behov av trygghet och för att undvika administrativt merarbete, inte ske schablonmässigt. Tidsbegränsning av beslut ska dock ske när särskilda skäl föreligger som till exempel när

- biståndsbehovet bedöms vara kortvarigt
- biståndsbehovet antas kunna variera över tiden
- biståndsbehovet är svårbedömt och tillräcklig utredning saknas vid tidpunkten för beslutet.

Alla beslut fattas med ändringsförbehåll.

5.2 Tillfällig utökning

Tillfällig utökning från beslut kan ske vid akuta situationer eller enskilda händelser. En akut situation kan till exempel vara om den enskildes närstående som ger vård och omsorg, hastigt blir sjuk eller inlagd på sjukhus. Stödinsatser kan då utföras tillfälligt till dess att biståndshandläggare utrett behoven som ska ske inom 14 dagar. En enskild händelse kan till exempel vara när den enskilde får feber och inte själv kan tillreda mat den dagen och behöver ha hjälp med detta för just det enstaka tillfället. De tillfälliga insatserna utförs på enklast sätt.

5.3 Skälig levnadsnivå

Den enskilde har rätt till bistånd enligt SoL om behov föreligger och behovet inte kan tillgodoses på annat sätt och insatserna behövs för att den enskilde ska tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Skälig levnadsnivå enligt SoL anger vad som krävs för att den enskilde ska klara sig utifrån sina individuella behov och förutsättningar. Nedan beskrivs de vanligaste förekommande insatserna och vad nämnden uttryckt är skälig levnadsnivå. Ibland kan endast vissa moment vara aktuella för att behov ska tillgodoses och ibland kan flera insatser behövas för att täcka hela det bedömda behovet. Det kan hända att nämnden behöver bevilja en insats som inte finns beskriven nedan. Till insatserna kopplas en schablontid som används av utförarna som ett underlag för att planera och utföra beviljade insatser (se bilaga Tidsschabloner).

6 Biståndsbedömda insatser

6.1 Hemtjänst

6.1.1 Service

Med hemtjänst i form av service avses:

- **Städning**
Målgrupp är personer som inte har förmåga att själva klara städning eller delar av städning och som inte kan få behovet tillgodosett på annat sätt. Städning avser två rum och kök, hall, badrum/dusch och toalett.
I städning ingår dammtorkning, dammsugning, torkning av golv och uttagning av mindre mattor. Utöver detta utförs även utifrån behov rullande under året; avtorkning/borttagning av fläckar på köksmålning, avtorkning av spis och fläkt, uttorkning av kyl, avfrostning av frys, uttagning av tidningar, glasflaskor etc. till miljöstation som finns i nära anslutning till bostaden.
I generell städning ingår inte storstädning, fönstertvätt, tak- och väggtvätt, källar-, trapp-, vind- eller flyttstädning, vädring av stora mattor, trädgårdsarbete.
- **Bäddning**
Målgrupp är personer som behöver hjälp med att lägga tillräta sängkläder och överkast. Renbäddning ingår vid behov. Sänglinne ska tillhandahållas av den enskilde.
- **Tvätt och klädvård**
Målgrupp är personer som saknar förmåga att själva klara av tvätt. Tvätt utförs endast av kläder, sänglinne eller dylikt för den personligt bruk. I insatsen ingår strykning av kläder i rimlig omfattning. Insatsen innefattar inte tvätt av ytterkläder, mattor och gardiner. Tvätt vid inkontinens utförs vid behov.

- ***Inköp***
Målgrupp är personer som saknar förmåga att själva klara inköp av dagligvaror. Med dagligvaror menas bland annat hygienartiklar och livsmedel (t ex basvaror och färdiglagade maträtter).
Inköp sker i den för utföraren mest lämpliga butik med fullgott sortiment.
Hjälp ges även till att planera den enskildes hela matsituation, planera inköpet, skriva inköpslista samt plocka in varorna i skåp.
- ***Ledsagning tidsbestämda besök***
Målgrupp är personer som behöver stöd och hjälp att ta sig till och från tidsbestämda besök hos till exempel läkare, tandläkare, frisör och fotvård. Insatsen beviljas bara om den enskilde inte själv kan till exempel genom färdtjänst eller sjukresa ta sig till och från aktiviteten.
- ***Uträtta ärenden***
Målgrupp är personer som saknar förmåga att själv utföra sina bank-, post- eller apoteksärenden.
- ***Bereda måltider***
Målgrupp är personer som inte har förmåga att laga eller värma mat. I insatsen ingår värmning av färdiglagad mat, delning av maten, uppläggning på tallrik, dukning och diskning.

Matlagning beviljas återhållsamt och då i rehabiliterande syfte, (d.v.s. att den enskilde ska bevara eller utveckla sin förmåga att utföra vardagliga aktiviteter) eller motivationssyfte (d.v.s. att maten ges i ett sammanhang som ökar aptit och välbefinnande, t ex hos den enskilde med risk för malnutrition). Den enskilde ska vara delaktig i matlagningen.
- ***Utevistelse/promenad***
Målgrupp är personer som inte har förmåga att på egen hand klara utevistelse eller promenad. I insatsen kan ingå vissa mindre inköp, den kan dock inte ersätta insatsen inköp.
- ***Social samvaro***
Insatsen ska tillgodose den enskildes behov av social kontakt när inga eller få egna sociala kontakter finns. Den enskildes kontaktnät ska vägas in. Insatsen kan till exempel omfatta samtal, gemensamt lösa korsord, högläsning.

Hemtjänst service utförs under dagtid.

6.1.2 Personlig omvårdnad

Med hemtjänst i form av personlig omvårdnad avses:

- **Förflyttning**
Omfattar hjälp vid förflyttningar. Kan vara hjälp med alla förflyttningar eller vissa moment.
- **Personlig hygien**
Personlig hygien innefattar till exempel morgontoalett och kvällstolett med nedre och övre tvättning, okomplicerad tand/munvård, nagelvård, öronvård, kamning, smörjning, rakning och rengöring av glasögon/hörapparat. Rakning utförs bara med rakapparat. Hjälp med att sätta i hörapparat samt rengöring av protes och personliga hjälpmedel som exempelvis rullstol eller rollator.
- **På- och avklädning**
Omfattar hjälp att klä på eller av sig kläder. Avses främst på morgon och kväll men kan även vara aktuellt vid andra tillfällen under dagen. Kan vara samtliga klädesplagg eller bara vissa. Stödstrumpor som inte ordinerats omfattas av insatsen. Stödstrumpor som ordinerats är en hälso- och sjukvårdsåtgärd som utförs som hälso- och sjukvårdsinsats eller egenvård om legitimerad personal bedömt åtgärden som egenvård.
- **Toalettbesök**
Kan omfatta toalettbesök, byte av intimitets-/inkontinensskydd, tömning av portabel toalett, byte av stomipåse, uridom och uribag.
- **Dusch**
Hjälp i samband med dusch. I dusch ingår hårvård såsom kamning och rullning av hår samt nagelvård i okomplicerade fall. Uppsnyggning av duschtrymmet efter dusch ingår. Klippning av naglar i komplicerade fall hänvisas till fotvårdare. Hygienartiklar och handdukar ska tillhandahållas av den enskilde.
- **Måltidsstöd**
Omfattar stöd för att kunna äta och dricka. Kan omfatta social samvaro i samband med måltidssituationen för personer med minnesproblematik eller vid behov av motivation för att få måltiderna att fungera på egen hand.
- **Tillsyn**
Målet är att erbjuda en känsla av trygghet i hemmet. Insatsen beviljas inte om behovet av trygghet kan tillgodoses genom till exempel trygghetslarm. Tillsyn innebär oftast ett personligt besök men kan också utföras genom telefonkontakt.
- **Egenvård**
Omfattar en hälso- och sjukvårdsinsats som legitimerad personal bedömt att den enskilde själv klarar att utföra eller kan utföras med hjälp av någon annan.

Hemtjänst personlig omvårdnad utförs i huvudsak dagtid. Förflyttning, toalettbesök och egenvård kan även utföras nattetid.

6.1.3 Matdistribution

Målgrupp är personer som saknar förmåga att själv laga mat, är i behov av specialmat eller när maten är en del av en medicinsk behandling. Insatsen beviljas när behovet inte kan uppfyllas genom insatsen inköp (i form av fryst eller färsk färdigmat).

6.1.4 Nattillsyn

Målet är att erbjuda en känsla av trygghet i hemmet. Insatsen beviljas inte om behovet av trygghet kan tillgodoses genom till exempel trygghetslarm. Nattillsyn utförs genom kamera som aktiveras vissa tider under natten. Särskilt samtycke krävs för att kamera ska kunna installeras. För att insatsen ska kunna utföras behöver den enskilde lämna ut nyckel/portkod.

6.2 Boendestöd

Målgruppen som kan beviljas insatsen boendestöd är personer mellan 18 och 65 år med varaktiga psykiska funktionsnedsättningar som har en diagnos och/eller dokumenterad historik gällande psykisk ohälsa. Om insatsen boendestöd påbörjats innan personen fyllt 65 år kan insatsen fortsätta om behov föreligger och behovet inte kan tillgodoses av andra insatser.

Särskild riktlinje för boendestöd ska följas.

6.3 Boende

6.3.1 Korttidsplats

Med korttidsplats avses en plats utanför det egna boendet avsedd för tillfällig vård och omsorg dygnet runt. Korttidsplatser används för bland annat omvårdnad och avlösning av närstående. Kriterier för korttidsplats kan vara social svikt i hemmet, behov av basal omvårdnad dygnet runt och omvårdnad i livets slutskede.

6.3.2 Korttidsplats med regelbunden vistelse

Beviljas för behov av avlastning för anhöriga d.v.s. tillfälligt övertagande av närståendes vård och omsorg om den enskilde. Kan ske i form av korttidsplats med regelbunden vistelse som innebär att man växelvis vistas hemma respektive på en korttidsplats.

6.3.3 Särskilt boende

Särskilt boende är en boende- och vårdform där det finns omvårdnadspersonal dygnet runt. Målgruppen är personer som har omfattande och varaktiga behov av tillsyn, omvårdnad och vård som inte kan tillgodoses av hemtjänst eller hemsjukvård. Även psykosociala faktorer som behovet av trygghet ska beaktas i den totala bedömningen. Med omfattande och varaktiga behov menas kontinuerliga insatser som behöver ges dygnet runt för att tillgodose den enskildes behov av personlig omvårdnad, tillsyn och sjukvård och som inte på ett tryggt och säkert sätt kan tillgodoses genom hemtjänst och hemsjukvård i det ordinära boendet. Vid bedömningen beaktas inte anhörigas behov av trygghet. Bistånd i form av särskilt boende beviljas inte då brister i den ordinära bostaden kan avhjälpas genom att den enskilde ser över sin bostadssituation, t ex bostadsanpassning eller bostadsbyte. Insatsen beviljas i de fall där alla möjligheter att bo kvar i det egna boendet prövats. Om kommunens kostnader för insatserna i hemmet inte är rimliga i förhållande till kostnaderna för ett vård- och omsorgsboende så ska ett sådant boende erbjudas. Den enskildes önskemål om ett namngivet

boende ska beaktas så långt som det är möjligt med hänsyn tagen till tillgång på boendets inriktning, plats och omvårdnadsbehovets omfattning. I insatsen ingår trygghetslarm, alla service- och omvårdnadsinsatser och ledsagning som den boende bedöms ha behov av samt den vård och rehabilitering som ordinerats av medicinsk och paramedicinskpersonal.

6.3.4 Servicelägenhet

En servicelägenhet är en lättillgänglig bostad utan nivåskillnader. I första hand ska möjligheten till en bostad på den allmänna bostadsmarknaden undersökas. För att den enskilde ska beviljas servicelägenhet ska den egna bostaden inte vara anpassad till funktionshinder. Den enskilde ska inte heller kunna få sina behov tillgodosedda genom en enklare bostadsanpassning eller kompletterande hjälpmedel i sin bostad. Beviljas enligt 4 kap § 2 SoL.

6.4 Trygghetslarm

Insatsen beviljas till personer som på grund av fysiska eller medicinska orsaker har behov av att kunna tillkalla hjälp. Trygghetslarm ökar möjligheten att bo kvar hemma, den enskilde känner sig trygg och kan få kontakt och hjälp vid akuta behov. Insatsen beviljas inte till enskild som inte förstår eller förmår använda trygghetslarmet. För att insatsen ska kunna utföras behöver den enskilde lämna ut nyckel/portkod.

6.5 Övriga insatser

6.5.1 Avlösning

Målgrupp är personer i ordinärt boende, som till följd av sjukdom, ålder eller funktionshinder inte längre klarar av vardagen på egen hand och på grund av detta får hjälp av en anhörig. Insatsen ska göra det möjligt att bo kvar i sin bostad med det stöd som den anhörige ger. In-satsen ska ge den anhörige utrymme att göra något för egen del eller ge möjlighet för vila. De insatser som den anhörige normalt svarar för övertas i stället av personal från hemtjänsten. Insatsen syftar till att både den enskilde och anhöriga ska känna sig trygg under tiden anhöriga erhåller eget utrymme. Anhörigvårdarens upplevelse av vad som kan vara avkopplande är avgörande för tjänstens innehåll. Avlösning ges till den enskilde, i hemmet, vid enstaka tillfällen, vid flera planerade angivna tillfällen eller kontinuerligt, d v s vid samma tidpunkt varje vecka. Avlösning ges under högst åtta timmar sammanhängande tid, vid ytterligare behov ska erbjudas korttidsplats. Outnyttjade timmar kan inte sparas till ny månad.

6.5.2 Ledsagning

Målgrupp är personer som behöver få stöd eller hjälp att ta sig till och från aktiviteter eller an-nat. Insatsen syftar till att den enskilde ska kunna delta i samhällslivet. Ledsagning kan t.ex. ges för att delta i kultur- och fritidsverksamheter. Vid behov kan insatsen omfatta omvårdnad i form av på- och avklädning, hjälp med matsituationer och toalettbesök. Insatsen beviljas då den enskildes behov inte kan tillgodoses genom frivilliginsatser eller anhöriga. Insatsen beviljas bara om den enskilde inte själv kan till exempel genom färdtjänst ta sig till och från aktiviteten. Outnyttjade timmar kan inte sparas till ny månad.

6.5.3 Dagverksamhet för personer med demenssjukdom

Målgrupp är personer med demenssjukdom, eller funktionsnedsättande minnesstörningar, vilka har behov av särskilt stöd, social samvaro och aktivering. Om diagnos saknas ska beslut om insatsen alltid inkludera en bedömning av demenssjuksköterska. Insatsen beviljas om den enskilde är i behov av stimulans och aktivitet eller den närstående behöver avlastning. Insatsen ska underlätta för den enskilde att bo kvar hemma.

6.5.4 Kontaktperson

Kontaktperson beviljas till enskilda som saknar ett eget socialt nätverk eller vilkas nätverk inte kan bistå med det stöd den enskilde behöver. Behov som tillgodoses genom insatsen kan vara att bryta social isolering, miljöombyte, stimulans etc. Ett beslut om bistånd ska alltid ha föregåtts av ett arbete med att finna stöd inom det egna nätverket. Befintligt nätverk ska inte formaliseras.

6.5.5 Landsbygdsfärdtjänst

Målgrupp är personer 65 år och äldre som bor eller vistas i kommunen och inte har tillgång till allmänna kommunikationer eller kan lösa sitt resbehov på annat sätt. Landsbygdsfärdtjänst gäller resa till och från närmaste tätort och omfattar inte transporter som bekostas av det allmänna, till exempel sjukresor. Landsbygdsfärdtjänst omfattar resor två dagar per vecka mellan hemmet och närmaste tätort och förläggs till ”affärstid”. Beviljas enligt 4 kap § 2 SoL.

Bilagor

- Tidsschabloner